

Peking

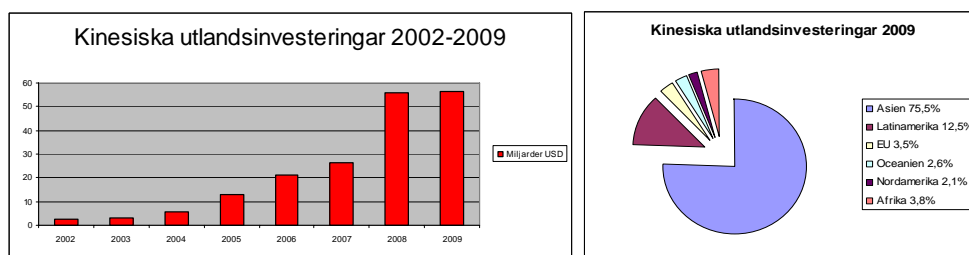
Per Linnér, andre ambassadsekreterare
Oscar Berger, arbetsmarknadsråd
Jakob Holthuis, kommersiell handläggare

Kinesiska utlandsinvesteringar – En ny trend?

Efter dryga 30 år av huvudsakligt fokus på den inhemska marknaden ökar nu Kinas investeringar utanför landets gränser. Det är en utveckling som väcker frågor, både om Kinas roll i världsekonomin och på längre sikt även vad det kan få för mer direkta konsekvenser för Sverige. Nedanstående ges en kort beskrivning av Kinas ökade utlandsinvesteringar och de strategier som ligger bakom satsningen.

Talande statistik

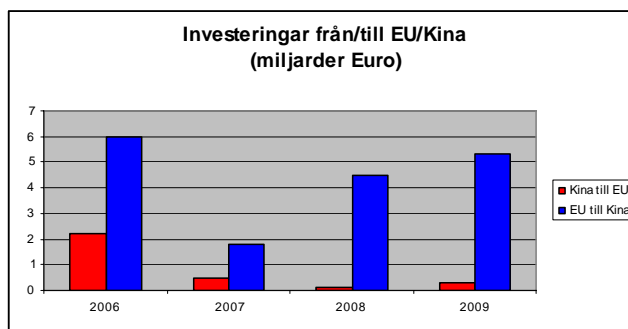
Enligt Kinas handelsministerium MOFCOM och FN-organet UNCTAD var Kina världens femte största utlandsinvesterare 2009 (12:e 2008)¹. Kinesiska utlandsinvesteringar har mer än tjugodubblats sedan 2002. 2009 uppgick investeringarna till 56,53 miljarder USD (407 miljarder SEK). 2010 förväntas Kina slå nytt utlandsinvesteringsrekord då åtagandena för första halvåret 2010 översteg de för hela 2009.

Nästan tre fjärdedelar (75,5 procent) av alla kinesiska utlandsinvesteringar 2009 gick till andra länder i Asien. Asien har länge varit Kinas viktigaste investeringsmarknad men den senaste tiden har även EU och USA fått ökad betydelse. 2009 attraherade EU bara 3,5 procent av Kinas utlandsinvesteringar. Denna statistik inkorporerar endast investeringar från fastlandet, alltså inte kinesiska återinvesteringar från ”skatteparadis” som t.ex. Caymanöarna eller Brittiska Jungfruöarna.

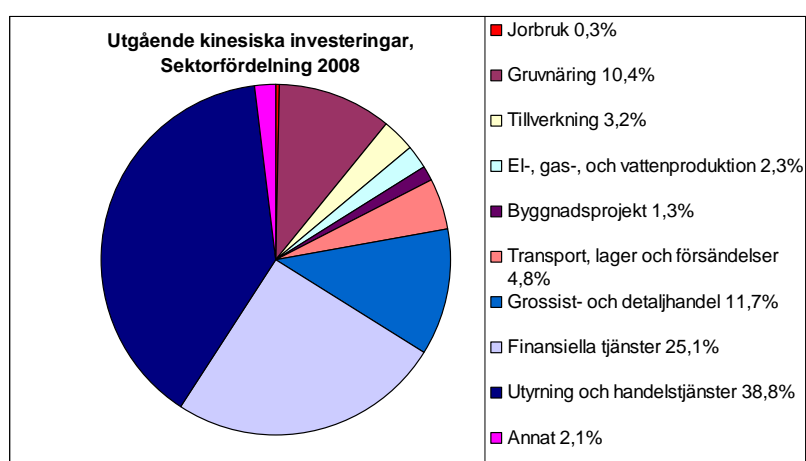
¹ I ordning låg USA, Frankrike, Japan och Tyskland före Kina. Värt att notera är att Sverige hamnade på tionde plats på UNCTAD ranking

Enligt Eurostat har investeringsutbytet mellan Kina och EU sedan 2006 varierat kraftigt från år till år. Konstant är dock att EU:s årliga åtaganden i Kina väger betydligt tyngre än Kinas i EU. De svenska investeringarna i Kina utgjorde 2009 dock mindre än en procent av Sveriges totala utlandsinvesteringar.

Statistik kring vilka sektorer som ter sig mest attraktiva för kinesiska företag är opålitlig och bristfällig. Klart är dock att de fyra största kinesiska utlandsinvesteringarna alla är företag inom oljebranschen. På topp 15-listan återfinns också företag inom logistik, finansiella tjänster, jordbruk och detaljhandel.

En trend är att de kinesiska utlandsinvesteringarna kommer från alltför många områden i Kina. Företag från Shanghai och Guangdong dominerade tidigare men successivt har dessa båda områdens andel av de kinesiska utlandsinvesteringarna sjunkit från cirka 45 procent 2005 till cirka 20 procent 2009.

”Go out policy” – den kinesiska strategin för utlandsinvesteringar²

Bakom Kinas växande intresse för investeringar i omvärlden finns statliga riktlinjer. Grundstrategin ”Go Out Policy” eller ”Going Global Strategy” initierades redan 1999 men har inte förrän nyligen, i.o.m. att Kina omvandlar sin ekonomiska tillväxtmodell, fått verklig relevans. Strategin är en uppmaning till kinesiska företag att utöka utlandsinvesteringar och produktdiversifiering, förbättra kvalitet, expandera tillgängliga finansiella kanaler samt att främja kinesiska märkens renommé i EU och USA. Främst är det statsägda företag som satsat internationellt, men även den privata sektorn har följt regeringens direktiv. Det bör dock understrykas att strategin inte betyder att den kinesiska staten kommenderar enskilda kinesiska företag att investera utomlands och att långtifrån alla kinesiska utlandsinvesteringar är ett resultat av policyn.

”Go Out Policy” var ursprungligen ett svar på den omfattande inflyttningen av utländska aktörer till Kina, vilket möjliggjordes av Deng Xiaopings ”Open Door Policy” som intensifierades genom WTO-tillträdet 2001. Idag har den kinesiska ekonomin emellertid nått en ny utvecklingsnivå där det förefaller naturligt att inte begränsa sig till den egna marknaden. Utkast av den 12:e ekonomiska femårsplanen som sjösätts våren 2012 visar att Kina planerar satsa på sju ”strategiska utvecklingsindustrier” (Strategic Emerging Industries), däribland bioteknologi, avancerad maskintillverkning och miljötransport. Ett sätt att snabbt göra framsteg inom dessa forskningsintensiva sektorer är att köpa upp företag som redan sitter på den åtråvärda tekniken. Kinesiska företag skulle på så vis kunna ”ta upp kampen” om västerländska marknader och marknader som traditionellt kontrollerats av västerländska aktörer. Kinas handelsminister Chen Deming sade nyligen vid en konferens i Peking att regeringen avsåg stärka sin politik för att stimulera utlandsinvesteringar inom energi, gruvindustri, jordbruk och tillverkningsindustri. Vid samma konferens sade handelsministeriets viceminister Yi Xiaozhun att de kinesiska utlandsinvesteringarna redan 2015 skulle vara lika stora som de utländska investeringarna i Kina.

Att säkerställa landets energi- och resursbehov har också varit en avgörande anledning till många utlandsinvesteringar, inte minst i Latinamerika och Afrika. Strategin innebär även subventioner till företag, bistånd och exportkrediter på icke-marknadsmässiga villkor vilket utgör ett allvarligt konkurrensstörande problem för västerländska företag. Exportkrediterna till kinesiska företag inom exempelvis telekommunikationssektorn har skadat europeiska intressen hårt, framförallt vid investeringar i utvecklingsländer. Likaså utgör biståndet till Afrika ofta förtäckta export- och investeringssubventioner då kinesiska företag ges kontrakt att utveckla framförallt infrastruktur på kontinenten. På grund av bristande transparens är det emellertid svårt att belysa fenomenets omfattning.

² Tillväxtanalys kontor i Peking avser att inom kort skriva en längre och mer ingående rapport kring Kinas strategier för utlandsinvesteringar. För mer information, vänligen kontakta ulf.andreasson@growthanalysis.se.

Slutligen är internationella investeringar också en fråga om nationell stolthet. Ambitionen är att världens näst största ekonomi ska ha inhemska företag av världsklass. De enorma valutareserver som Kina ackumulerat under de senaste åren utgör också en resurs som i detta syfte kan omsättas i utlandsinvesteringar.

Kommentar

Kinesiska utlandsinvesteringar är ännu i sin linda. Bilden som framträder i denna översikt visar emellertid på en snabbt stigande trend. Utvecklingen av den kinesiska ekonomin, den kinesiska statens strategi för utlandssatsningar och de strategiska investeringsmöjligheter som uppstått i den globala finanskrisens fotspår är några bakomliggande orsaker.

Naturreсурser så som olja och gruvfyndigheter väntas utgöra en stor del av de kinesiska investeringarna även i framtiden. Men i takt med att landets ekonomi utvecklas och uppgraderas är det troligt att vi även kommer att se fler uppköp inom de "strategiska utvecklingsindustrier" som Kina planerar fokusera på. EU och Sverige ligger i framkant inom många av dessa industrier och Kinas intresse för vår del av världen väntas därmed öka ytterligare.

Sammanfattningsvis finns flera anledningar att följa de kinesiska investeringstrenderna noggrant. Ambassaden planerar inom kort återkomma med en rapport som vidare analyserar effekterna av kinesiska satsningar i omvärlden. Av särskilt intresse är förstås hur dessa påverkar Sverige samt hur ambassaden och andra berörda aktörer kan arbeta för att stå förberedda inför eventuella förändringar.